СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Любомир Стойков – ФЖМК, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Медиен мениджмънт и комуникация) с дисертационен труд на тема: „**Конкурентни стратегии на платформите за видео стрийминг и предизвикателствата на дигиталната среда”,** представен от **Цветелина Бориславова Якимова,** докторант в катедра „**История и теория на журналистиката**“ на Факултета по журналистика и масова комуникация с научен ръководител: **доц. д-р Бисер Златанов**

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Дисертационният труд на Цветелина Якимова е структуриран в увод, три глави, заключение, библиография и приложения в общ обем от 427 страници, като се описани 395 източници. Той е посветен на изключително актуална и значима тема, свързана с надмощието и особеностите на платформите за видео стрийминг и изпитанията, и проблемите, съществуващи в дигиталното пространство. Слабото и все още крайно недостатъчно интерпретиране на тази проблематика досега, както и впечатляващите качества и способности на докторанта са наистина сериозна предпоставка и възможност за осъществяването на важни приноси в тази научна, професионална и практическа зона. Как може, съвсем накратко, да бъде оценено съдържанието на тази дисертация?

Мотивиран от своите интереси към киното и в съответствие с динамичното развитие на видео стрийминг пазара, авторът ясно и недвусмислено е посочил, че обект на неговото изследване са глобалните видео стрийминг платформи през интернет чрез платен абонамент в България.

Коректно е фиксиран и предметът на анализа - конкурентните стратегии, които прилагат една спрямо друга глобалните видео стрийминг платформи за мултимедийно съдържание. Важно е уточнението, че във фокуса на изследването са платформите при поискване – без съответното

рекламно съдържание, между 2022 и 2024 години и ефектите върху конкурентната им позиция в глобален мащаб, включително и очакванията и нагласите на зрителите и потребителите.

Респектираща е тезата на докторант Якимова: „Интензивната конкуренция между глобалните видео стрийминг компании провокира съществени диверсификационни процеси, като същевременно това резултира в трансформация на самата стрийминг услуга в нова конвергентна медийна форма, а това от своя страна рефлектира и върху навиците на потребление.“ (с. 10).

В първа глава „Еволюция на видео стрийминг платформите в процеса на медийна конвергенция“ Цветелина Якимова компетентно, аргументирано и обосновано разглежда както медийната конвергенция в условията на дигитална трансформация повтарящите се модели в този сектор, иновациите в домашното кино през съответните дистрибуционни канали, както и създаването на стрийминг иновацията и въвеждането на видео стрийминг медиите в структурата на аудио-визуалния пазар (респ. структурните характеристики и същността на водещите компании във видео стрийминг сектора). **Във втора глава „Конкурентни стратегии на водещите видео стрийминг платформи“** изследователският акцент пада върху открояването на стратегическите подходи в търсенето на конкурентните предимства, стратегиите на видео стрийминг лидерите и пазарните ниши, и др. Прецизно и в същото време стегнато са анализирани Netflix, The Walt Disney Company, Warner Bros. Discovery, Amazon, като са потърсени и намерени същността и спецификите на техните конкурентни стратегии и ефективните управленски подходи за успешни бизнес решения. Докторантът не е пропуснал да се съсредоточи както върху идентичните стратегически решения на водещите стрийминг платформи, така и върху оригиналното съдържание, запазената марка и проявите на партньорство в конкуренцията.

Третата, последна, глава основателно е посветена на „Аудиторията на видео стрийминг платформите и предизвикателствата на дигиталната среда“. Тази част на дисертацията отчита подобаващо динамиката на видео стрийминг пазара в Европа и спецификата на поточното видео в България. Специално обръщам внимание на добросъвестното и задълбочено анализиране на водещите стрийминг компании у нас, в т.ч. на тяхното имиджово и продуктово позициониране. Надеждно са представени и резултатите от изследването на нагласите на потребителите в България към стрийминг платформите, като са приведени резултатите за 2023 и 2024 години. Направен е и компаративен анализ на тези две проучвания. В заключението са изложени логично и ясно главните обобщения на дисертационния труд.

Предефинирането на аудио-визуалния пазар, засилващата се медийна конвергенция и тоталната промяна в конфигурацията **медии – бизнес стратегии – медиен пазар** са отчетени подобаващо във финалната част на този чудесен труд. Обоснован е **големият тренд за все по-ускореното развитие на стрийминг услугите в пазара на аудио-визуалната сфера**. Правилно е отбелязано значението на процеса по интегрирането на стрийминг технологията в реалния живот на активните хора в социален аспект. Точно са идентифицирани водещи тенденции на българския пазар на стрийминг услугите, разбира се, диференцирано и нюансирано според ефекта (Netflix и Max като най-предпочитани услуги, разнообразие и „рефрешване“, Netflix със мощната си бранд идентичност и верни фен потребители, а Max със стабилното си позициониране, локализация и гъвкава преманентна комуникационна политика към потребителите у нас).

Впечатление прави и авторовото предупреждение, че хибридните платформи нямат перспектива без интегрирането на AI технология за толкова важната и необходима персонализация на услугата – при това точно и качествено. Сред основните изводи е изведено и перспективното значение на системите за персонализация, които все повече се утвърждават като незаменим инструмент за индивидуализирани, съвсем конкретни и интегрални услуги.

II. Приноси на дисертационното изследване

Приносите в дисертацията на Цветелина Якимова съдържат научни и професионални новости и несъмнено обогатяват съществуващите до този момент теории и възгледи за видео стрийминг пазара и ефективните бизнес подходи към неговото управление. Това е първо по рода си цялостно изследване на стратегиите за конкурентни предимства на водещи платформи за видео стрийминг. Приемам като резонни всички заявени от докторанта приноси, посочени на с.382 -383. Важно е посоченото в третия принос обстоятелство, че **за успешния анализ са екстраполирани водещи мотиви на кампаниите за проучването на конкретни ниши за намирането на конкурентни предимства, които да спомогнат не само за задържането на досегашните фенове, но и за привличането на нови потребители.** Научно-приложните приноси също заслужават респект и признание, тъй като те обогатяват и подпомагат непосредствената практика и ефективността на стрийминг платформите, на видео стрийминг пазара с помощта на новите стратегически модели.

III. Бележки и препоръки

Към рецензирания дисертационен труд могат да се отправят бележки и препоръки, водещи до неговото доусъвършенстване. Те обаче са от второстепенно естество и по никакъв начин не

омаловажават общото отлично впечатление. Препоръчвам на автора да издаде като книга, монография или учебно пособие своя труд, който би бил полезен както на студенти, така също на действащи комуникационни мениджъри, дигитални специалисти и експерти по видео стрийминг и изкуствен интелект. Ще задам на докторанта следните въпроси: „Коя е най-голямата слабост на съвременния пазар на видео стрийминг услуги на българска територия?“ и „Кой е най-големият риск при прилагането на AI във видео стрийминг сферата и как би могъл да се избегне той?“

IV. Публикации и участия в научни форуми

Докторантът е изпълнил изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски” и адекватно е апробирал и оповестил резултатите от своето изследване.

V. Заключение

Дисертационният труд съдържа стойностен и представителен анализ на функционирането и позиционирането на глобалните компании за видео стрийминг услуги в България. Докторантът демонстрира високи аналитични качества и умения, компетентност, модерно мислене и много добра способност за аргументиране на тезата си, че изключителната конкуренция между глобалните видео стрийминг компании предизвиква и катализира съществени диверсификационни процеси и предизвиква преобразуване на стрийминг услугите в нови конвергентни форми, водещи до промяна в очакванията, навиците и нагласите на потребителите.

Категорично препоръчвам на уважаемото научно жури **да гласува „За“ присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Цветелина Якимова** - докторант в катедра „История и теория на журналистиката“ на Факултета по журналистика и масова комуникацияв – в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Медиен мениджмънт и комуникация).

01.06.2025 г.

Рецензент: Lubomir Stoykov
Digitally signed by Lubomir Stoykov
Date: 2025.06.01 18:50:45 +03'00'

Проф. д.н. Любомир Стойков